

Moduł w edukacji II

Gdyby tak zacząć myśleć o organizacji kształcenia zawodowego całkiem od nowa, bez obciążeń dotychczasowymi doświadczeniami i wiedzą, odrzucając znane sposoby i formy, to wymyślono by *kształcenie modułowe*. Jest to najbardziej optymalny, ze względu na efekty i proces kształcenia, sposób prowadzenia nauki zawodu.

Kształcenie modułowe opiera się na modułowych programach nauczania. Podstawą ich budowy są moduły, które są uporządkowanymi zbiorami jednostek modułowych. Jednostki modułowe odpowiadają zadaniom zawodowym – jednemu lub kilku podobnym. To podobieństwo może dotyczyć narzędzi, maszyn, dokumentów, wykonywanych operacji. Na przykład w module *Wykonywanie napraw silnika* dla zawodu *technik pojazdów samochodowych* czy *mechanik pojazdów samochodowych* może wystąpić jednostka modułowa *Wykonywanie napraw układów zasilania*.

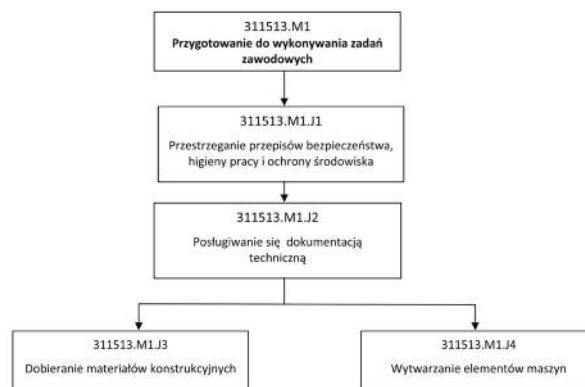
W ramach tej jednostki uczniowie będą rozpoznawać usterki i wykonywać naprawy różnych układów zasilania poszczególnych typów silnika. Moduły i jednostki modułowe realizowane są w specyficznej dla danego zawodu kolejności i układzie, co jest przedstawiane w postaci mapy programu. Przykład mapy programu prezentuje rysunek nr 1.

W module M1 jednostki modułowe J1 i J2 realizowane będą po sobie, natomiast J3 i J4 – równocześnie.

Modułowa konstrukcja programu pozwala także na szybką zmianę lub modyfikację jednostek modułowych, a nawet modułów w sytuacji, gdy pojawiają się nowe technologie czy sposoby organizacji pracy. Wiedzę o tych zmianach można pozyskać także od pracodawców, dzięki realizacji u nich zajęć z uczniami lub odbywania staży nauczycieli. Wychodzi to na przeciw oczekiwaniom, że kształcenie zawodowe będzie elastycznie reagować na zmieniający się rynek pracy.

Modułowy program nauczania jest obudowany dydaktycznie. Na tę obudowę składają się *Poradnik dla ucznia* i *Poradnik dla nauczyciela*. *Poradnik dla ucznia* zawiera wiedzę teoretycz-

ną niezbędną do realizacji ćwiczeń i prac. Ponadto zawiera sprawdziany opanowania wiedzy teoretycznej i praktycznej oraz sprawdzian podsumowujący. *Poradnik dla nauczyciela* w porównaniu z *Poradnikiem dla ucznia* nie zawiera treści teoretycznych, natomiast można w nim znaleźć dwa scenariusze zajęć i ćwiczenia, takie jak w poradniku dla ucznia, ze wskazówkami do realizacji, a także dwa sprawdziany podsumowujące. Oba poradniki stanowią ważną pomoc w pracy ucznia

Rys. Fragment mapy programu dla zawodu technik pojazdów samochodowych.
Opracowanie własne.

ci nauczyciela. Każde zajęcia bowiem składają się z części teoretycznej i praktycznej, wymagają od uczniów aktywności i samodzielności. Nauczyciel jest tu przewodnikiem, konsultantem. Pomaga, gdy uczniowie mają problemy ze zrozumieniem zagadnień teoretycznych, wyjaśnia cele ćwiczeń, nadzoruje ich wykonywanie. Może zaproponować inne lub dodatkowe ćwiczenia, przygotowując odpowiednie instrukcje.

Obserwując proces kształcenia modułowego widać, że uczniowie chętnie przychodzą do szkoły, są aktywni i osiągają sukcesy potwierdzone także w klasyfikacji, konkursach, olimpiadach i na egzaminach. Organizacja kształcenia modułowego zakłada

bowiem przeciwdziałanie lukom w wiedzy. Nie można przystąpić do następnych jednostek modułowych i modułów, jeśli nie opanowało się treści poprzednich. Nie występuje tu powtarzanie treści nauczania, natomiast może mieć miejsce stosowanie opanowanych wcześniej umiejętności. Sprzyja to trwałości wiadomości i umiejętności, motywowaniu do nauki, kształtowaniu postaw zawodowych.

Jak to możliwe, że tyle znakomitych cech kształcenia modułowego nie utworowało drogi do jego powszechności? Pierwsze pionierskie, jednakowoż niedoskonałe konstrukcje programów, a także rozwiązania prawne ograniczające możliwości swobodnej ich modyfikacji, w celu dostosowania do warunków szkolnych, nie sprzyjały masowemu wdrażaniu. Ponadto kształcenie modułowe obrośło mitem, że jest drogie, bo wymaga wyposażenia pracowni i podziału na grupy. Dziś, gdy niż demograficzny wymusza tworzenie klas dwuzawodowych, podział na grupy staje się koniecznością. Wyposażenie zaś powinno być takie samo do realizacji kształcenia w systemie przedmiotowym i modułowym. Ponadto zmieniły się podstawy programowe, programy nauczania, a także warunki prawne, które dają dużą autonomię szkołom i placówkom oświatowym w zakresie kreowania organizacji kształcenia. W procesie realizacji kształcenia modułowego nie do przecenienia staje się rola pracodawców. Współpraca przedsiębiorstw ze szkołami z jednej strony zapewnia placówkom oświatowym dostęp do fachowców i nowoczesnie wyposażonych stanowisk pracy, a z drugiej strony daje szansę pracodawcom na poznanie kompetencji i postaw nie rzadko przyszłych pracowników. Podsumowując, warto postawić na współpracę ze szkołami gdyż, jest to czysta oszczędność czasu i środków finansowych, które zwykle należy przeznaczyć na dostosowanie nowego pracownika do stanowiska pracy.

Więcej o projekcie „System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego” na stronie www.kształceniemodulowe-koweziu.pl